View the original article

ПОЛІТИКА

Перший в історії саміт Трам-Сі-Путін: чи може бути «Ялта 2.0» і якої вигоди хоче Путін

Метью Фулко

17 листопада 2026, 11:38



Колаж: (зліва направо) президент Росії Володимир Путін, голова КНР Сі Цзіньпін та президент США Дональд Трамп

ВАШИНГТОН – Перша в історії тристороння зустріч президента США Дональда Трампа, лідера Китаю Сі Цзіньпіна та президента Росії Володимира Путіна, яка має відбутися на полях цьоготижневого саміту Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС) у Шеньчжені, може не виправдати очікувань, попри її значний символізм.

Ініціатором тристороннього саміту став Путін, який запропонував його провести у жовтні. 13 листопада Білий дім підтвердив проведення зустрічі.

«Вирішено побудувати цю зустріч лідерів з урахуванням взаєморозуміння та союзництва трьох наших країн під час Другої світової війни, зробивши акцент на співпраці наших країн під час створення Організації Об'єднаних Націй», – сказав помічник очільника Кремля Ушаков.

Цей самі вже порівнюють із Ялтинською конференцією 1945 року, що відбулася наприкінці Другої світової війни.

Тоді в кримському курортному місті лідери США, Великої Британії та Радянського Союзу, які здобували перемогу у війні, за зачиненими дверима визначали повоєнні сфери впливу, фактично вирішуючи долю багатьох менших держав Європи та Азії.



Прем'єр-міністр Великої Британії Вінстон Черчилль, президент США Франклін Рузвельт та радянський диктатор Йосиф Сталін на конференції у Ялті, лютий 1945 року

Президент України **Володимир Зеленський**, який остерігається спроб Путіна усунути його від участі у визначенні результатів повномасштабної війни Росії проти України, заявив CNN: «Ми не хочемо Ялти 2.0».

Однак кілька експертів у коментарях Радіо Свобода зазначили, що зустріч США, Китаю та Росії 19 листопада суттєво відрізнятиметься від історичної конференції, яка відбулася 81 рік тому.

Нової Ялти не буде? Але буде користь для Путіна

> *«Я не думаю, що ця аналогія доречна, – сказала **Елізабет Вішнік**, експертка з китайсько-російських відносин американської дослідницької організації CNA Corporation у штаті Вірджинія. –* Навіть якби вони хотіли мати повноваження ухвалювати такі рішення, вони не змогли б їх реалізувати*, оскільки відтоді* світ змінився*. Сьогодні багато незалежних гравців здатні перешкоджати планам великих держав. Подивіться, наприклад, на Перську затоку».*

Бобо Ло, позаштатний науковий співробітник **австралійського Інституту Лоуї (Lowy Institute)**, зазначає, що Китай намагається позиціонувати себе як лідера Глобального Півдня, декларуючи прагнення до демократизації міжнародних відносин.

«Ідея про те, що троє світових лідерів ухвалюють ключові рішення щодо глобального управління, суперечить риториці, яку постійно просуває Пекін. Китайці ставляться до цієї ідеї вкрай насторожено», – сказав він Радіо Свобода.

20 травня 2026 року очільники Китаю та Росії: Сі Цзіньпін і Володимир Путін підписали в Пекіні 20 травня «Декларацію про становлення багатополярного світу та міжнародних відносин нового типу»

На думку **Ципори Фрід**, старшої запрошеної дослідниці Інституту Гадсона у Вашингтоні, саме Путін може отримати найбільшу вигоду з-поміж трьох лідерів, навіть якщо саміт не принесе суттєвих результатів.

«Це допоможе йому відновити свої міжнародні позиції та вийти з ізоляції, в якій опинилася Росія. Він зможе представити Росію як велику державу, що веде переговори про майбутнє України, не замислюючись про можливість поразки на полі бою», – сказала вона в інтерв'ю.



Співробітники служби безпеки чергують біля готелю The Langham напередодні саміту АТЕС у Шеньчжені, Китай, 17 листопада 2026 року

Для Сі Цзіньпіна головне – ретельно підготувати зустріч

Для Сі Цзіньпіна, який не був ініціатором цієї зустрічі, першочергове значення має її ретельна організація.

Пріоритет Сі – «успішне проведення зустрічі та створення образу стабілізації відносин між великими державами. Китай зосередиться на символізмі, а не на конкретних досягнутих домовленостях», – сказала Радіо Свобода **Юнь Сунь**, директорка китайської програми Центру Стімсона у Вашингтоні.

Спочатку ні Пекін, ані Вашингтон не погодилися на пропозицію Путіна провести саміт, яку він висунув під час телефонної розмови з Трампом 9 жовтня.

Однак 19 жовтня Трамп заявив журналістам у Білому домі, що готовий провести таку зустріч, якщо на неї погодиться Сі.

Китай уперше публічно визнав факт обговорення тристоронньої зустрічі лише 4 листопада.

Згодом The Wall Street Journal повідомила про розбіжності між Пекіном і Вашингтоном щодо формату зустрічі. Китай прагне нічого не залишати на волю випадку й наполягає на ретельно прописаному сценарії із заздалегідь визначеним

результатом. Натомість Вашингтон віддає перевагу гнучкішому формату з можливістю відкритого обговорення.

За словами Вішнік із CNA Corporation, у цьому випадку Пекін особливо зацікавлений у ретельній організації зустрічі, оскільки не хоче, щоб вона затьмарила основний саміт АТЕС.

Примітно, що Китай не підтримав заклик Путіна обговорити завершення війни в Україні.

Президент Німеччини **Франк-Вальтер Штайнмаєр**, який нещодавно зустрічався із Сі під час державного візиту до Китаю, розповів в інтерв'ю німецькому суспільному мовнику ARD, що китайський лідер заявив йому: будь-які переговори щодо цього конфлікту мають відбуватися за участю європейців, оскільки війна безпосередньо впливає на безпеку Європи.

У Європі «Китай сприймають як державу, яка сприяє Росії у веденні війни проти України», тому Пекін змушений діяти обережно, зазначила Вішнік.

Проведення тристороннього саміту, на якому Вашингтон, Москва та Пекін обговорювали б завершення війни без участі України та європейських країн, «лише ускладнило б дипломатичні відносини Китаю з Європою».

За її словами, китайці «хочуть ширшого формату, який передбачав би залучення українців та європейців і їхню згоду».



Архівне фото. Голова КНР Сі Цзіньпін вітає президента Росії Володимира Путіна під час церемонії на саміті Шанхайської організації співробітництва (ШОС) у Тяньцзіні, Китай, 31 серпня 2025 року

Пріоритет Трампа – контроль над ядерними озброєннями

Порівняно із Сі та Путіним, Трамп ставить перед собою менш масштабні цілі на цій зустрічі.

Президенту США не потрібно виконувати роль господаря, як Сі, або намагатися представити себе рівним лідерам найвпливовіших держав світу, як це змушений робити Путін.

Натомість Трамп прагне обговорити ядерне роззброєння – тему, до якої він виявляє значний інтерес ще з 1980-х років.

У 1984 році Трамп заявив журналісту **The Washington Post**, що хотів би від імені Сполучених Штатів вести переговори з Радянським Союзом щодо контролю над ядерними озброєннями.

У 2019 році перша адміністрація Трампа змінила підхід США до ядерної стратегії, відійшовши від традиційного двостороннього контролю над озброєннями з Росією

на користь тристороннього формату за участю Москви та Пекіна.

В інтерв'ю **Newsmax** 15 жовтня Трамп заявив:

> *«Уся ця ситуація прикра, тому що я хотів би, якщо це можливо, провести ядерне роззброєння. Але ми насправді ведемо переговори з Росією щодо цього, і ми говоримо з Китаєм про ядерне роззброєння».*



Архівне фото. Президент США Дональд Трамп (праворуч) і голова КНР Сі Цзіньпін прибувають до Національного музею архівів у Вашингтоні, США, 25 вересня 2026 року

13 листопада речниця Білого дому **Олівія Вейлз** наголосила:

> *«Він обговорюватиме скорочення ядерних озброєнь у світі, поширення яких президент Трамп вважає дуже небезпечним».*

Однак Китай, як і раніше, обережно ставиться до перспективи обговорення контролю над ядерними озброєннями зі Сполученими Штатами та Росією.

«Позиція Китаю щодо ядерної зброї чітка: Росія та США спочатку мають скоротити свої значно більші арсенали», перш ніж можна буде розпочати будь-які тристоронні переговори, зазначила Фрід з Інституту Гадсона.

За даними Федерації американських учених (Federation of American Scientists), аналітичного центру у Вашингтоні, на США та Росію разом припадає понад 90% усієї ядерної зброї у світі. Росія має 5459 ядерних боєзарядів, а США – 5177. Для

порівняння, Китай має лише 600. Для порівняння, Китай має лише 600. Водночас Пекін нарощує свій ядерний арсенал. За оцінками Пентагону, до 2035 року Китай матиме 1500 ядерних боєголовок.

- Пекін стверджує, що розширення його ядерного арсеналу має оборонний характер і покликане забезпечити надійну здатність завдати удару у відповідь на ядерний напад.
- Китай дотримується політики незастосування ядерної зброї першим (No First Use, NFU) і зобов'язується не застосовувати ядерну зброю та не погрожувати її застосуванням проти держав, які не мають такої зброї, або в зонах, вільних від ядерної зброї.

«На шляху до будь-якої тристоронньої угоди про контроль над озброєннями існують надзвичайно серйозні перешкоди, особливо з огляду на нерівність ядерних потенціалів трьох держав та відмінності в їхніх стратегічних пріоритетах. Проте діалог між ними був би корисним», – сказала Фрід.

Головний виклик полягає в тому, щоб перетворити цей діалог на конкретні переговори – з чітко визначеними цілями, взаємними зобов'язаннями та узгодженими рамками, які дозволили б встановити суттєві обмеження на ядерні арсенали трьох країн із можливістю перевірки їхнього дотримання, вважає експертка.

Жодна зі сторін, що братимуть участь у саміті, поки нічого не заявляла про обговорення повномасштабної війни в Європі, яку веде Росія проти України. Президент США Дональд Трамп та його спецпосланці ведуть тривалий процес обговорення із очільником Росії Путіним шляхів досягнення миру.



ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Розмова дорослих». Трамп, Путін і Сі готуються до зустрічі: про що говоритимуть



ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Росія давно не є глобальною наддержавою – Сікорський розкритикував формат зустрічі Трампа, Путіна і Сі



ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Гонка за гіперзвуковою зброєю між США, Китаєм і Росією набирає обертів

Політика | Війна | Китай: виклики | США

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.